

DZIENNIK URZĘDOWY WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

Katowice, dnia 2 września 2024 r.

Poz. 5838

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE NR NPII.4131.1.730.2024 WOJEWODY ŚLĄSKIEGO

z dnia 28 sierpnia 2024 r.

Na podstawie art. 91 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 609)

stwierdzam nieważność

uchwały Nr IV/25/24 Rady Miasta Piekary Śląskie z dnia 23 maja 2024 r. ustalenia wysokości ekwiwalentu pieniężnego dla członków Ochotniczych Straży Pożarnych z terenu Miasta Piekary Śląskie, w części obejmującej: § 1 uchwały w brzmieniu: *organizowanym przez Państwową Straż Pożarną lub Gminę Piekary Śląskie* oraz § 3 uchwały w brzmieniu: *organizowanym przez Państwową Straż Pożarną lub Gminę Piekary Śląskie*, jako sprzecznej art. 3 pkt 6 ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o ochotniczych strażach pożarnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 233), dalej jako *ustawa*.

Uzasadnienie

Na sesji w dniu 23 maja 2024 r. Rada Miasta Piekary Śląskie podjęła uchwałę Nr IV/25/24 w sprawie ustalenia wysokości ekwiwalentu pieniężnego dla członków Ochotniczych Straży Pożarnych z terenu Miasta Piekary Śląskie, dalej jako *uchwała*.

Przedmiotowa uchwała została przekazana organowi nadzoru w dniu 27 lipca 2024 r. pośrednictwem Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach.

Jako podstawę prawną do podjęcia niniejszej uchwały Rada wskazała m.in. art. 15 ust. 1, 1a i 2 ustawy.

Przedmiotowa uchwała stanowi akt prawa miejscowego.

W toku badania legalności przedmiotowej uchwały organ nadzoru stwierdził, iż uchwała podjęta została z istotnym naruszeniem prawa.

Zgodnie z art. 15 ust. 1-2 ustawy:

1. *Strażak ratownik OSP, który uczestniczył w działaniu ratowniczym, akcji ratowniczej, szkoleniu lub ćwiczeniu, otrzymuje, niezależnie od otrzymywanego wynagrodzenia, ekwiwalent pieniężny.*

1a. *Ekwiwalent pieniężny otrzymują również:*

1) *kandydat na strażaka ratownika OSP, o którym mowa w art. 9 ust. 2 pkt 1,*

2) *strażak ratownik OSP, który brał udział w działaniach, o których mowa w art. 3 pkt 7*

- stosownie do posiadanych przez gminę środków finansowych.

2. *Wysokość ekwiwalentu pieniężnego ustala, nie rzadziej niż raz na 2 lata, właściwa rada gminy w drodze uchwały. Wysokość ekwiwalentu pieniężnego nie może przekraczać 1/175 przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego brutto, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” na podstawie art. 20 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia*

1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1251 i 1429) przed dniem ustalenia ekwiwalentu pieniężnego. Ekwiwalent pieniężny nalicza się za każdą rozpoczętą godzinę liczoną od zgłoszenia wyjazdu z jednostki ochotniczej straży pożarnej lub gotowości do wyjazdu w celu realizowania zadań, o których mowa w art. 3 pkt 7, bez względu na liczbę wyjazdów w ciągu jednej godziny, a w przypadku kandydata na strażaka ratownika OSP – za każdą rozpoczętą godzinę szkolenia. Ekwiwalent pieniężny jest wypłacany z budżetu właściwej gminy.

Z kolei art. 15a ustawy stanowi, iż Rada gminy może, w drodze uchwały, przyznać ekwiwalent pieniężny strażakom ratownikom OSP za wykonywanie zadań innych niż wymienione w art. 15. W uchwale wskazuje się te zadania oraz wysokość i sposób ustalenia ekwiwalentu pieniężnego.

Należy wskazać, że zgodnie z art. 1 ust. 3 ustawy: *Ochotnicze straże pożarne zrzeszają członków ochotniczych straży pożarnych, zwanych dalej „strażakami OSP”.*

Kolejno, art. 8 ustawy stanowi, że: *Do udziału w działaniach ratowniczych i akcjach ratowniczych jest uprawniony strażak OSP, który:*

- 1) ukończył 18 lat, a nie ukończył 65 lat,
 - 2) posiada aktualne ubezpieczenie, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 2,
 - 3) posiada aktualne orzeczenie lekarskie stwierdzające brak przeciwwskazań do udziału w działaniach ratowniczych,
 - 4) odbył szkolenie z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy,
 - 5) ukończył z wynikiem pozytywnym szkolenie podstawowe przygotowujące do bezpośredniego udziału w działaniach ratowniczych
- zwany dalej „strażakiem ratownikiem OSP”.

Mając na względzie powyższe należy zauważyć, że art. 15 ustawy m.in. zawierający upoważnienie dla Rady do podjęcia uchwały określającej wysokość ekwiwalentu pieniężnego posługuje się pojęciem strażaka ratownika OSP i kandydata na strażaka ratownika OSP. Powyższy przepis w ust. 2 zawiera upoważnienie do ustalenia wysokości ekwiwalentu dla następujących osób:

- strażaka ratownika OSP, który uczestniczył w działaniu ratowniczym, akcji ratowniczej, szkoleniu lub ćwiczeniu,
- strażaka ratownika OSP, który brał udział w działaniach, o których mowa w art. 3 pkt 7 ustawy, tj. w zabezpieczaniu obszaru chronionego właściwej jednostki ratowniczo-gaśniczej Państwowej Straży Pożarnej, określonego w powiatowym (miejskim) planie ratowniczym,
- kandydata na strażaka ratownika OSP, o którym mowa w art. 9 ust. 2 pkt 1 ustawy.

Ponadto, Rada fakultatywnie może przyznać ekwiwalent pieniężny strażakom ratownikom OSP za wykonywanie zadań innych niż wymienione w art. 15 ustawy.

Z przywołanych przepisów wynika, że rada jest uprawniona do ustalenia wysokości ekwiwalentu pieniężnego otrzymywanego przez strażaka ratownika OPS i kandydata na strażaka ratownika OSP. Z przywołanych przepisów nie można natomiast wyciągnąć wniosku, że członkowie ochotniczych straży pożarnych są automatycznie i jednocześnie strażakami ratownikami OSP (strażakami ratownikami OSP są bowiem tylko ci strażacy OSP, którzy spełniają warunki wymienione w art. 8 ustawy.). Można dodać również, że ustawa obok konsekwentnego rozróżniania pojęć strażaka OSP i strażaka ratownika OSP, rozróżnia także pojęcie kandydata na strażaka ratownika OSP (art. 9 ust. 2 ustawy) i z powołanych przepisów nie można również wyciągać wniosku, że kandydat na strażaka ratownika OSP jest automatycznie członkiem OSP.

W § 1 uchwały Rada postanowiła, iż *Ustala się ekwiwalent pieniężny w wysokości 20,00 zł (słownie: dwadzieścia złotych i 00/100) dla strażaka ratownika OSP, który uczestniczył w działaniu ratowniczym, akcji ratowniczej oraz ćwiczeniu organizowanym przez Państwową Straż Pożarną lub Gminę Piekary Śląskie.*

Natomiast zgodnie z § 3 uchwały *Ustala się ekwiwalent pieniężny w wysokości 10,00 zł (słownie: dziesięć złotych i 00/100) dla strażaka ratownika OSP, który brał udział w kursie lub szkoleniu organizowanym przez Państwową Straż Pożarną lub Gminę Piekary Śląskie.*

W ocenie organu nadzoru powyżej przytoczone przepisy w brzmieniu: *organizowanym przez Państwową Straż Pożarną lub Gminę Piekary Śląskie* stanowią niedozwoloną modyfikację przepisu art. 3 pkt 6 ustawy. Rada Miasta w przytoczonych przepisach ograniczyła bowiem możliwość uzyskania ekwiwalentu wyłącznie do szkoleń lub ćwiczeń organizowanych przez Państwową Straż Pożarną lub Gminę Piekary Śląskie. Tymczasem, jak stanowi art. 3 pkt 6 ustawy przedmiotowe ćwiczenia albo szkolenia mogą być organizowane przez Państwową Straż Pożarną, gminę lub inne uprawnione podmioty. Tym samym ograniczenie ekwiwalentu wyłącznie do szkoleń lub ćwiczeń organizowanych przez Państwową Straż Pożarną lub Gminę Piekary Śląskie pozostaje w wyraźnej sprzeczności z ww. przepisem ustawy (por. wyrok WSA w Łodzi z dnia 4 października 2023 r., sygn. akt III SA/Łd 314/23).

Powyżej opisane uchybienie należy zaliczyć do kategorii istotnych naruszeń prawa. Za istotne naruszenie prawa uznaje się uchybienie prowadzące do skutków, które nie mogą być tolerowane w demokratycznym państwie prawnym. Istotne naruszenie prawa powoduje, że akt pozostaje w wyraźnej sprzeczności z określonym przepisem prawnym, a sprzeczność ta jest oczywista, bezpośrednia, i wynika wprost z porównania treści przepisu z ocenianą regulacją. Chodzi tu o wady kwalifikowane, z powodu których cały akt lub jego część nie powinien wejść w ogóle do obrotu prawnego. W takiej sytuacji konieczne jest stwierdzenie nieważności aktu, czyli jego wyeliminowanie z obrotu prawnego z mocą *ex tunc*, co powoduje, że dany akt, czy jego część nie wywołuje skutków prawnych od daty jego podjęcia (zob. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 7 marca 2017 r., sygn. akt II SA/Wa 2197/16, wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Opolu z dnia 24 stycznia 2019 r., sygn. akt II SA/Ol 859/18, wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku z dnia 9 stycznia 2019 r., sygn. akt II SA/Gd 693/18; CBOSA).

Przepis art. 91 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym stanowi, iż uchwała lub zarządzenie organu gminy sprzeczne z prawem są nieważne. O nieważności uchwały lub zarządzenia w całości lub w części orzeka organ nadzoru w terminie nie dłuższym niż 30 dni od dnia doręczenia uchwały lub zarządzenia, w trybie określonym w art. 90.

Mając powyższe na uwadze, stwierdzić należy, iż uchwała Nr IV/25/24 Rady Miasta Piekary Śląskie z dnia 23 maja 2024 r. *ustalenia wysokości ekwiwalentu pieniężnego dla członków Ochotniczych Straży Pożarnych z terenu Miasta Piekary Śląskie*, została podjęta z istotnym naruszeniem obowiązującego prawa, co czyni stwierdzenie jej nieważności we wskazanej części uzasadnionym i koniecznym.

Pouczenie:

Stwierdzenie nieważności uchwały, zgodnie z art. 92 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym, wstrzymuje jej wykonanie z mocy prawa, w zakresie objętym stwierdzeniem nieważności, z dniem doręczenia rozstrzygnięcia nadzorczego.

Na niniejsze rozstrzygnięcie nadzorcze służy skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach, za pośrednictwem Wojewody Śląskiego, w terminie 30 dni licząc od dnia doręczenia rozstrzygnięcia.

z up. Wojewody Śląskiego
Zastępca Dyrektora Wydziału Nadzoru Prawnego

Iwona Andruszkiewicz